

EDITORIAL

Accentuar conflictes, o resoldre'ls

¿Tu qué eres, maulet o botifler? ¿I tu cóm escrius, "en accents" o "sense accents"? Trescents anys despres i seguim com sempre: **dividits**.

El mes passat demanavem des d'esta editorial la solucio a una atra divisio (una mes): la del valencianisme politic. Encara nos pareix mes important trobar una solucio al conflicte sobre la **normativa d'accentuacio** que tenim plantejat. Perque, si be la solucio final al problema gran -el generat pel catalanisme- haura de ser inevitablement politica (recordem, una vegada mes, que **mai** ha segut una qüestio científica, sempre ha segut un assunt social, i per tant, politic), la realitat es que, per a reconstruir tot lo que el pancastalanisme (en connivencia en el pancastalanisme, no ho oblidem) ha destruit, es necessita un **treball prolongat** en el temps; no es prou en un exit puntual en unes eleccions concretes. I eixa permanencia nomes se pot conseguir si hi ha una **base social forta** recolzant-la, base que fluixeja si els seus referents intel·lectuals estan dividits.

Des de la nostra modestia volem propondre, ad eixos referents intel·lectuals, que utilisen les modernes estratègies de

"**resolucio de conflictes**". Esta es una disciplina que s'ha vingut perfeccionant a lo llarc de les ultimes decades i que pot aplicar-se a qualsevol camp: la politica, les relacions laborals, problemes de parella, convivencia en l'escola, ...

Segons l'autor que lligam podem trobar diferencies de matíç, pero en lo essencial hi ha unes **bases** comunes que anem a comentar.

• Una premissa basica es que els conflictes s'han d'abordar **quan mes pronte millor**. Fer com que no existixen, o esperar a que se solucionen a soles, es la millor manera d'empijorar-los. Pensem que ya ha passat prou de temps com per a que tots sigam conscients de que el clavill no se tanca, ni se tancarà a soles, sino que s'obri cada vegada mes.

• Una atra premissa es considerar els conflictes com a un fet natural: no son ni bons ni roïns, sino simplement **inevitables**. Seran roïns si els considerem com a un problema, un destorç; i seran bons si els abordem com

a una oportunitat de millora.

De fet, si ho pensem be, vorem que el conflicte ortografic en que nos trobem no es mostra de debilitat, mes be es mostra de la **vitalitat** del valencianisme. Front al seguidisme aborregat dels pobres catalanisats, nos podem considerar molt afortunats de que el poble valencià (o al menys la part mes compromesa) vixca en tanta intensitat la llengua, la senta tan seua que, inclus en un tema que podriem dir "tecnic", es preocupe, s'informe i prenga partit. Això comporta la defensa ferma de cada postura, i la divisio subsegüent; pero, com estem dient, si s'aborda la controversia **en positiu**, tot açò no es mes que l'oportunitat per a, una vegada resolta la crisis, donar una **nova espenta** a la normativa llingüística.

• Un dels principals factors que intensifiquen els conflictes es que se produix un **de-teriorament de la comunicacio**: descalificacions, sobreentesos, recels, desconfiances mutues... Per això es essencial l'establiment d'una comunicacio fluida, en la qual se separen les emocions de les raons, es respecte el punt de vista opost encara que no se compartisca, i cada part escolte a

En valencià
ha de ser:
València

En valencià
ha de ser:
Valencia

l'atra i tracte de posar-se en el seu lloc. Tot açò requerix **generositat** per part de tots, i la voluntat d'arribar a una solucio en la que **tots guanyen**, sense vencedors ni vençuts.

• En ocasions (i potser este siga el cas) es important recorrer a la figura del **mediador**. La seua missio no es la d'aportar cap solucio, sino, des d'una **postura neutral**, posar en contacte a les parts per a que estes comencen el dialec que els porte a trobar eixa solucio.

Nos costa creure que dins del valencianisme no hi haja una persona que conte en el **respecte** de tots i que tinga el **caracter conciliador** precis per a eixerir eixa funcio medidora. Que inicié els contactes en les persones adequades per a **establir un pont** entre les parts en desacort. Estem convençuts de que, una vegada començat el dialec i llimades les suspicacies i desencontres, en el treball de tots no a soles se solucionarà el conflicte, sino que el valencianisme cultural eixirà enormement **reforçat**.

LA CITA

Quan el mal ve
d'Almansa, a tots alcan-
ça.

Dita popular

SUMARI

- 1
- EDITORIAL: **ACCENTUAR CONFLICTES, O RESOLDRE'LS**
- 2
- LLISTAT: **ACTIVITATS CULTURALS**
- FENT MEMORIA: **DE LA DES-FETA D'ALMANSA I DELS TRESCENTS ANYS D'AGRAVI**
- 3
- FRUITES, VERDURES I HORTALICES (VII): **PARLEM DE NYISPROS**
- RESENYA BIBLIOGRAFICA: **25 D'ABRIL**
- ANIVERSARI I REIVINDICACIO: **ESCOLA OFICIAL D'IDIOMES**
- 4
- PASSATEMPS
- RONDALLA: **L'ESTUDIANT DE FILOSOFIA**

ACLARIMENT

Esta publicacio està redactada en les Normes d'El Puig. Encara que es una obra colectiva, l'encarregat de la redaccio final de cada articul te llibertat per a fer-ho en la normativa d'accentuacio de la seua preferencia. Este tema es motiu de debat, pero no de divisio, entre nosatres.

AVIS

El que avisa no es traïdor: Si ad algu se li ocorreguera fer fotocopies d'este eixemplar, encara que no en siga mes que una, sapia que estara condenat des d'este moment i de per vida a rebre el nostre agraïment (i potser algun regalet). Clar que, ya posats, qué mes li te: faça totes les que vullga.

ACTIVITATS CULTURALS ABRIL DE 2007

Trobarà més informació dirigint-se a les respectives associacions:

IEV (Institut d'Estudis Valencians)
info@inev.org

PJV (Plataforma Jovenil Valencianista)
Centre de Coordinació de Joventut
C/ Campoamor, 91. Despaig D
46022 Valencia Ciutat
Telf: 600 75 63 50
www.pjvalencianista.org

CV (Cardona Vives)
C/ En mig, 23-9^a-27^a. 12001 Castello
Tel. i Fax: 964 20 04 68
www.cardonavives.com

19 Abril (dijous) 19:30 h. Saló d'Actes de l'Aula de Cultura CAM. Llongeta del Mercat. Pça. del Mercat, 4. Valencia C.

CONFERENCIA: Andres Bañón (Cronista de la Vila de Capdet): "Caudete i la Batalla de Almansa en el 300 aniversari".

+Info: **IEV**

CAMPANYA: "Coneix la valencianitat de Capdet"

Tal com informàvem en el número 5 (febrer 2007), la Plataforma Jovenil Valencianista ha organitzat per ad este mes d'abril una sèrie d'actes en la localitat de Capdet, en motiu dels 300 anys de la Batalla d'Almansa, fita que determinarà la segregació d'eixa vila del Regne de Valencia. Els remetem ad aquell número de **ROGLE**, o a la PJV, per a obtenir més informació sobre dites activitats.

+Info: **PJV**

Alvancem una activitat que tindrà lloc el mes de **maig**, pero per a la qual ya se pot fer la matrícula.

SEMINARI: "La llengua valenciana, signe identitari: passat i present"

Una contextualisació històrica, el procés de Decadència, la Renaixença i l'època més actual, seran temes abordats per Albert Cuadrado, Marivi Ferrandis, Juli Morneo i Joan Sancho.

Les sessions es relisaran els divendres 4, 11, 18 i 25 de **maig**, de 19 a 21 hores, en les aules de l'edifici "Hucha" (Bancaixa) de Castello.

+Info: **CV**

CONTACTA EN NOSATRES

¡Llector!, si vols donar la teua opinió, fer alguna suggerència o tens algun dubte que pugam resoldre't, escriu-nos al nostre

Apartat de Correus 527
46002 Valencia ciutat

Tambe pots contactar a través del telèfon:
617 030 370

Te recordem, ademés, que pots trobar la versió digital d'esta publicació en les web:

www.cardonavives.com

http://joanot.llenguavalencianasi.com

FENT MEMORIA

J.M.M.

De la desfeta d'Almansa i dels trescents anys d'agravi

25 d'abril de **1707** - 25 d'abril de **2007**, **300 anys** nos separen o nos acosten, com es vullga, a les greus conseqüències que la desfeta d'Almansa va supondre per al Regne de Valencia i per als valencians. Esta confrontació bèlica posà fi a l'enfrontament que supongue la **Guerra de Successió**, un conflicte que esclatà a rant de la mort de Carles II (el *Hechizado*) sense descendència directa i a la disputa que s'obri, a la fi, entre dos dels tres aspirants, l'**Archiduc Carles d'Austria**, fill de l'emperador Lleopolt I, i **Felip d'Anjou** de la casa dels borbons i net de Lluís XIV, rei de França. El tercer, també en drets, Josep Lleopolt de Baviera el qual podia haver segut la solució, puix en un primer moment Carles II testà al seu favor, morí a l'any de presa esta decisió.

El problema successor i l'alineació dels distints regnes peninsulars, i inclús dins d'estos de determinades classes socials, a favor d'un o altre prenent ve motivat per tota una sèrie de causes. En el pla social, i de manera més directa, mantindre un **estatus feudal** respecte de la distribució de les propietats i de la riquesa, drets dels que no volien despendre's la nobleia i el clero; i, per una altra banda, les classes més populars, especialment els llauradors no de realenc, que pretenien desbellugar-se d'imposts i accedir a millors condicions d'arrendament de la terra. Unes altres causes, també en part lligades a l'economia, pero més amples des del punt de vista geogràfic. Es tractava del **bloqueig impost practicamente per Felip V** (al qui en un primer moment els valencians el reconegueren com a rei d'Espanya) i en definitiva per França, que impedia comerciar en països aliats d'Austria (Anglaterra, Holanda i Alemanya). Unes fortes raons puix de **política internacional** que pretenien dirimir l'hegemonia entre Austria i França. A més no hi ha que oblidar lo que venia a supondre l'instauració de la monarquia borbònica: poder absolut a més de **centralisació i uniformisació**; el model ya funcionava en França. Davant del descontent i d'albirar la possibilitat que l'Archiduc respectaria els Furs, les institucions i les particularitats dels valencians, una gran part del poble valencià se decantà, com ocorrege en els altres estats de la Corona d'Aragó, per reconeixer els drets que assistien a l'austriacista i considerar-lo el lligitim successor. Els demés territoris apostaren per Felip d'Anjou que tingue tot el recolzament de França.

Després de moltes tensions, de la constitució de dos exèrcits i, en el cas de Valencia, de la divisió entre partidaris de l'austriac **-maulets-** i del borbònic **-botiflers-**, la solució es dirimiria per mig de les armes un **25 d'abril de l'any 1707** en el camp **d'Almansa**. Allí, l'exèrcit comandat pel duc de Berwick s'imponia a l'aliat, dirigit per Galway i Das Minas, i la conseqüent derrota comportaria fortes represalies per als vençuts.

D'entre els generals valencians que participaren recolzant la causa austriacista destaca **Joan Batiste Basset**, un home en gran carisma al qual considerem un heroe nacional per les causes que va defendre. Llastima que l'història, que sí li ha reservat un lloc digne, no siga ensenyada i transmesa adequadament en les nostres escoles i que figures com ell siguen poc més que desconegudes

Les represalies de les quals es feya menció foren en determinats casos absolutament cruels com ocorrege en Xativa, ciutat que no consentí rendirse i que fon cremada i arrasada pel general D'Asfelt que li va posar siti. D'estos casos, aixina com de les venjançes i condenes personals, sobrevingueren uns altres ya conclusa la guerra, el més important l'abolició dels **Furs** i la prohibició de l'ús de la **llengua valenciana** en l'Administració, pero també la segregació de la Vila de Capdet i unes altres represalies locals; i tot per "*e/ justo derecho de la conquista*". El **Decret del Buen Retiro, de 29 de juny de 1707**, posava fi a l'època foral i a la singularitat política i d'organització social del poble valencià i passava, des de llavors, a regir-se segons "**las leyes de Castilla**".

Es enguany un any molt adequat per a fer memòria històrica i reflexionar sobre el tractament que, des de sempre, el centralisme ha tingut front a la diversitat i front a l'idiosincrasia del nostre poble.

Parlem de nyispros F.B.U.

En principi, a l'igual que ocorria en els cítrics, també els nyispros son originaris de la Xina, encara que la major producció mundial la detente el Japó, en llarga diferència sobre els demés països productors. En el Regne de València, per fruit d'un clima mediterràneu immillorable, es dona molt be el seu cultiu i el fruit conseguix una magnífica qualitat. Se cultiva, principalment, en la zona del Camp de Morvedre, Algar del Palància, Algimia d'Alfara, Torres Torres... i, en particular, en Callosa d'en Sarrià i els seus voltants.

Esta fruita se caracteriza per ser la més primerenca que apareix pels mercats i de la qual, conseqüentment, mes pronte fruïm en la taula, allà cap a la fi de febrer i principi de març. També l'arbre, el nyisprer, és el que primer florix, i ho fa pel més de novembre. Les varietats més antigues, **Algar, Callosa, Bèrnia, Nadal...**, molt bones totes elles, adolien de tamany, més be eren mijans i fins a menuts; des de ya fa uns quants anys casi han desaparegut per a donar pas a la varietat japonesa **Tanaka**, molt superior en calibre, encara que no així en qualitat i sabor. En tot cas el mercat és el que mana i aixina ho vol.

Hem de saber que este fruit exquisit, ho és si es menja en son punt ideal de madurea, puix que si ho fem estant massa vert, lo que podria ser un plaer es torna fàcilment en una porga. La fruita és molt bonica, d'un colorit ataronjat intens i sabor molt personal, únic i agradable al paladar. La nota negativa son els pinyols que ocupen un 40% del volum dels fruits; pero per una atra banda fàcils de llevar i no desmeixen, gens ni miqueta, el gust per a menjar-se els nyispros. Gracies a la nova zona productora de Callosa d'en Sarrià, a dia de hui es sobrepassen els 10 millions de kgs. que, en una bona part, son destinats a l'exportació al centre d'Europa.

RESENYA BIBLIOGRAFICA A.M.C.

Prósper Soriano, Mª Pilar i Matas García, Josep Manuel
25 d'Abril
Quaderns de divulgació 8. Lo Rat Penat, Valencia, 1996
(47 pàgines)

Continuant en el tema de fondo que hem preparat per ad este numero, hem triat el llibre que porta per titol **25 d'Abril**. Es tracta d'un breu quadern de divulgació en el que s'exponen, de forma clara i senzilla, els fets i circumstancies que es donaren en la Guerra de Successió, i que arribaren a produir el desenllaç de la desfeta d'Almansa.

L'obra s'estructura en quatre capituls, que comencen en lo que significa per als valencians la commemoració d'este fet. Seguix en el relat de les causes, les accions que se portaren a terme i els personages protagonistes que intervingueren, tant per la banda dels maulets com per la dels botiflers. L'últim apartat del Capítol III se dedica a **Joan Batiste Basset**, líder maulet per excelencia. Finalisa el llibre en la transcripció del "**Decreto de Nueva Planta**", en el qual, a partir del 25 de juliol de 1707, moment en que se feu public, se suprimiren els Furs i els valencians perguerem les nostres lleis per a regir-nos i les nostres llibertats com a poble.

Es un llibre que conté lo mes essencial per a ajudar-nos a tindre un millor coneiximent del desenvollop d'este succes en resultats tan negatius i transcendents per als valencians que, des d'eixe moment, perguerem lo mes valios que teniem: la nostra independència com a Regne de Valencia, la nostra identitat com a valencians i la nostra llengua, la llengua valenciana que quedà reduïda a l'ús domestic i familiar.

ANIVERSARI I REIVINDICACIO

Escola Oficial d'Idiomes
de Valencia V.V.T.

En Valencia Ciutat, existix (i perviu) una sola **Escola Oficial d'Idiomes** que depen de la Conselleria de Cultura, Educació i Esports. Acaba de complir en març els seus primers **quaranta anys**. I, clar està, ya es cau a trossos la pobreta. Si es mante drete, es gracies al bon ofici dels que estan dirigint-la.

Sí, en Valencia, Cap i Casal del Regne, n'existix (subsistix i perviu) una sola i nomes que una, quan hi ha capitals de l'Estat, mes menudes, que gogen de dos, tres o mes escolles. Sense anar mes llunt, Saragossa conta en l'actualitat en tres centres. En la ciutat de Valencia, ne farien falta no una mes, que es lo que algu havia promes, ne farien falta dos o tres mes.

L'actual Molt Honorable de la nostra Generalitat (Valenciana), va prometre, quan encara era nomes Conseller, que dotaria a la capital d'una atra escola. I d'aixo ya ha plogut. Perque en Valencia tambe plou de quan en quan (ya se sap allo de: plou poc pero, per a lo poc que plou, plou prou). Pero, en este cas de la EOI segurament encara no ha hagut prou pluja. Tambe se sap allo de "prometer hasta el meter" que se diu en castellà.

Per a qui no ho sapia, hem de dir que, en el curs actual, mes de **12.000 sollicituts d'ingres** no han pogut ser ateses per falta d'espai. I això sense contar els moltissims estudiants que no s'han atrevit a presentar-la.

A banda de tot aço, una atra de les reclamacions dels estudiants valencians des de fa anys es poder estudiar nous idiomes com, per eixemple, chinenc o grec modern. Per fi, enguany s'ha pogut atendre en part eixe anhel i ya s'ha començat el primer curs de **chinenc mandari**, encara que siga en una chicoteta cantitat d'alumnes (no arriben a 150, quan n'eren mes de 800 els que havien demanat la matrícula). Sobra dir que el chinenc es, no a soles un idioma de futur, sino tambe de present. Per això ha segut un encert haver pogut introduir est idioma en el pla d'estudis. La profesora Cai Chi, naixcuda en Taipèh (Taiwan), afincada aci fa ara vora de deu anys, casi una valenciana mes, ha tingut la gentilea de dibuixar per a la nostra publicació el nom de **Valencia** que tot seguit es mostra:

瓦倫西亞

P.D.: A punt d'entrar estes pàgines en imprenta, nos hem enterat que hi ha una decisio ferma per part de l'Administració de crear una nova EOI en Valencia.

Resol l'acrostic del costat a partir de les definicions.	1. Nom de la ciutat, en les proximitats de la qual es produí la batalla decisoria de la Guerra de Successio, en 1707.	1.	-	-	-	-	-	<u>N</u>	-	-
	2. Nom del prenent francès al tro espanyol, net del rei de França i que promulgà el <i>Decreto del Buen Retiro</i> conegut popularment per Decret de Nova Planta.	2.	-	-	-	!	-	-	-	-
	3. Als partidaris del monarca d'orige francès se'ls ha identificat en l'historiografia com...	3.	-	-	<u>L</u>	-	-	-	-	-
	4. Hi ha un general valencià, en un gran carisma, que destacà entre els qui defenien a l'Archiduc d'Àustria com llegítim successor de Carles II. Es tracta del general... (indicar el llinatge)	4.	-	-	-	<u>B</u>	-	-	-	-
	5. L'Archiduc d'Àustria arribà a ser proclamat rei d'Espanya en Viena, en el nom de III.	5.	-	<u>A</u>	-	-	-	-	-	-
	6. De manera genèrica, a qui era partidari de l'Archiduc se'l coneixia com ...	6.	-	-	<u>S</u>	-	-	-	-	-
	7. Hi ha una ciutat que sofri la colera de l'exèrcit borbó i fou situada a "socarrada". En el seu museu permanence cap per avall penjat el retrat del primer Borbó que regnà en Espanya. Es tracta de ...	7.	-	-	-	-	-	<u>A</u>	-	-
	8. Popularment, als valencians partidaris de la causa de l'Archiduc d'Àustria se'ls coneix com ...	8.	-	-	-	<u>A</u>	-	-	-	-
	9. Els valencians partidaris del Borbó en la pugna successòria, reberen el nom de...	9.	-	-	<u>O</u>	-	-	-	-	-

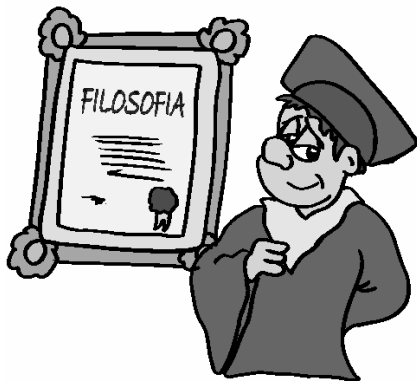
La solució a peu de pàgina.

PARAULA VERTICAL: Facultat de la persona per a triar la seua pròpia línia de conducta. Estat del que no està sòmet a la voluntat d'un altre.

RONDALLA

L'estudiant de Filosofia

Era un seminarista o estudiant de capellà qui, després de quatre anys estudiar Humanitats, havia passat a estudiar Filosofia, i es creïa ser un filòsof, perquè sabia utilitzar els arguments la Lògica que ensenyen a **discorrer** bé, encara que ad ell li fallaren moltes voltes els sil·logismes que construïa. Sos pares el tenien per un Seneca: se'l miraven i no se'l veïen, de pagats que estaven en la seua sabiduria.

Van vindre les **vacacions** de Nadal i el nostre estudiant havia de passar-les en casa, al costat de la família, que ja contava en això, però no tant pronte. El fet es que les **vacacions** se van **alvançar** un poc i el seminarista va fer cap a casa uns dies **ans** de lo previst.

Com el dia que va **aplegar** a casa no l'esperaven, a sa mare la va pillar desprevinguda i en els **calaixos** buits, i l'alegre sorpresa que va experimentar al vore al seu fill, se va tallar en seguida pensant en qué li donaria per a dinar, no tenint mes que dos ous que havia **post** aquell dia una gallina del corral. Però ¿qué son dos ous per a tres persones?. La dona estava tota peserosa i sense saber cap a on tirar.

Enterat l'estudiant del conflicte que havia portat la seua vinguda anticipada, va voler posar remei, usant dels seus **coneiximents** filosòfics, i

dirigint-se als seus pares, digue: no vos **apureu**. que yo tinc solució per a tot, per això estudie filosofia. I continuà: ¿dieu que en casa no mes hi ha dos ous?. A on hi ha dos ous, n'hi ha u: n'hi ha dos i n'hi ha u; ara bé, dos i u son tres. U per a **cadascu**, u per al pare, un altre per a la mare i un altre per a mi: tot solucionat.

Son pare, que no tenia res de bovo, i encara que no havia estudiat Filosofia tenia una bona dosis de sentit comu, rodava el cap de dreta a esquerra significat que no estava molt conforme en lo que dia el seu fill, i exclamà: Marieta, sent aixina com diu ton fill, menja't tu un ou, yo me'n menjare un altre, i ell que se'n menge el que quede.

J. M^a. Guinot i Galàn
Rondalles de la meua terra, Real Academia de Cultura Valenciana, Valencia, 1995

GLOSSARI (paraula/ sinonims: definicio)	Apureu de apurar / preocupar / afligir : Arribar fins a l'últim extrem en diferents aspectes de les coses. Atres acceptacions: Esgotar, impacientar, donar pressa.	joint de nocions i d'idees que se tenen sobre alguna materia.
Alvançar / anticipar : Fer alguna cosa o arribar abans de lo previst. Anar o portar cap avant.	Cadascu , -un, -una, -uns, -unes: Pronom en funcio de persona. Per a cada u d'ells o d'elles.	Creïa de creure : Acceptar algu com a veritat una cosa, el coneiximent de la qual no el te per pròpia experiencia, sino que li es comunicat per uns atres.
Ans / abans / anteriorment : Adverbi de temps que denota prioritat de temps o de lloc.	Calaixos : Compartiments d'un moble per a guardar objectes, roba, etc.	Discorrer / pensar / reflexionar : Aplicar l'intel·ligencia.
Aplegar de aplegar / arribar / comparar : Alcançar la fi d'un desplaçament.	Coneiximents / estudis / sabers : Con-	Post de pondre : Amollar els ous les femelles dels animals ovipars.
		Vacacions : Periodo de descans mes o

Solucio: 1. ALMANSA 2. FELIP 3. FELIPE 4. BASSSET 5. CARLES 6. AUSTRAICISTA 7. XATIVA 8. MAULETS 9. BOTIFLERS VERTICAL: LLIBERTAT

I RECORDA... Els valencians pergerem part de la nostra **llibertat** com a poble a rant de la batalla d'Almansa.